

IMATGES RETROSPECTIVES

Tinguem seny perquè aquells temps no tornin...

La joventut actual no es pot fer càrrec de les humiliacions, vexacions i sacrificis soferts per la joventut d'antany, especialment d'aquella part d'ella, no massa abundant per cert, que ja sentia dintre l'ànima la rebel·lia envers la despòtica burgesia i contra tot ço que manifestava injustícia, reacció o esclavatge. La diferència entre un ahir, no massa llunyà, i l'avui curull de renovadores esperances, ens la palesa clarament el rosari d'èxits conquerits per uns lluitadors anònims que no tenien al seu abast els mitjans, els cabals ni l'ambient d'ara.

Una mirada retrospectiva, una petita atenció vers les llunyanies, no ha de desplaure a la fresca generació que frueix o sofreix en el present, uns efectes d'extraordinària anormalitat. No ho fem pas perquè s'hi emmiralli, car no som dels que vénen considerant que tot temps passat fou millor, sinó perquè pugui servir-los de guia, de lliçó i d'estímul i no li puguin ésser estroncades les benefactores déus del progrés que tants sacrificis i tanta sang han costat per a fer-les brollar generosament.

Els precursors de les conquestes logrades, foren aquells que sofriren en la carn viva i en la dignitat, el jou i l'orgull del capitalisme i la inquisitorial reacció amb totes les vàries formes, des de l'estevenca silueta del betes-i-fils, el mantegaire i l'adroguer, fins al gran magatzemista, l'oficinista i l'usurer financer. Aquells aprenents que dormien damunt del taulell i venien obligats a obrir la porta a cada un dels dependents, quan aquests retiraven, i els era obligat lligar-se un cordill al braç que arribava fins a la porta per a ésser fortament estrebat, servint així de modern i econòmic «despertador», el sistema del qual era «patentat» amb la nomenclatura de «tira-beta»!... Aquells xicotets reclosos entre peces de roba, paquets, capsos o bé pots, sacs, caixes i llaunes; tot l'any el mateix, sense altra diferència, entre els dies feiners i festius, que unes poques hores de quietud les tardes d'aquests!... Aquells infants foragitats de llurs fogars i transportats, per a «fer-se homes de profit», a qualsevol botiga dels vells carrers jueus de Barcelona, els únics divertiments dels quals, en les tardes diumengeres, quan quedaven tancats i sols, consistia en fer gemegar un asmàtic «acordeon», jugar al set i mig o al trenta-ú i, si hi havia balconet o finestra en el piset immediat, abonyegar o tombar algun barret fort dels vianants petrimetres. Amb un tira gomes per a arma i per projectils les maleïdes mongetes corcades que constituïen la base alimentària del quotidiari sopar, aquells minyons es feien un tip de riure a les costelles dels elegants vianants. Semblava que un intern esperit protestatari els instigava a l'atac contra el simbòlic barret del senyor Esteve i a fer minvar les existències del gra fort que l'amo adquiria a l'engròs i fora de preu per a la dependència.

No eren, tanmateix gaire més sortosos els aprenents, meritoris, dependents i altres servidors d'aquella època. Del calvari dels pàries d'ahir, dels joves que es «feren forts» mitjançant els crits dels amos i els clatellots dels encarregats més mala ànima que aquells, se'n podria escriure un nodrit anecdotari que posaria de manifest l'egoisme, la manca d'hu-

manitat i la barroeria dels despòtics reaccionaris d'una època que no pot tornar, que no ha de tornar mai més.

Considerem, però, que ni els dèspotes han desaparegut del tot ni els pàries tampoc. Ambdós, a través del temps, han sofert una mena de metamòrfosi que cal apreciar i no descuidar innocentament, ja que qualsevol precipitació o deliri de superacions utòpiques podria desvetllar la fera verinosa que es troba en estat letàrgic, però no morta.

Si la indiferència o un excés de bona fe mal entesa fes creure impossible el reviscolament del monstre endormiscat, no trigaria gaire la nostra joventut a veure'l revifar-se talment com una esfereïdora serp disposada a estrangular i xuclar la sang dels infelïços desprevinguts. La fera reaccionària té la sang freda com la serp; com ella s'enrosca sumida en un son que apar tan profund com la mort, però la seva sensibilitat vigilant li permet posar-se ràpidament erta i amenaçadora així que l'escalf dels elements li és propici. Cal, doncs, estar amatents a les traïdores envestides, car al monstre, danada la seva extensió, potser només li veiem la cua, des de casa nostra, mentre que el cap el té camuflat entre la brosta nazi-faccio-romana.

L'experiència, amics, revifa molts episodis viscuts. Aquestes imatges retrospectives vénen a tenir un caire d'oportunitat en les hores dramàtiques que estem travessant, en les quals veiem gent que no es dona compte de la anormalitat: menja més que mai, viu millor i... amaga el cap sota l'ala, com els estruços, així que vessluma el més petit perill. Altres éssers, enfollits per una eufòria revolucionària, es pensen agafar el cel amb les dents i escridassen i gesticulen; projecten i executen a llur albir, talment com si haguessim arribat a Xauxa i no hi haguessin homes representatius facultats pel poble per a dirigir i administrar els destins de la pàtria. Hem dit altres vegades que és imprescindible un ordre i una moral per a guanyar la guerra, salvar tots els beneficis conquistats a costa d'anys i afanys i anar avançant pel camí de la Revolució. Les fites que hi hem anat trobant, ens marquen la tasca feta pels homes d'ahir. Els d'ara tenen el deure d'una continuïtat urgent, activa i assenyada, si no volem veure com per negligència, per extemporani esbojarrament o incomprensió, vé una rierada i arrasa pedres i terres i anul·la tota l'obra començada.

La Revolució és una cosa més important del que molts han cregut. Cal mirar-la amb simpatia i ajudar-la a marxar amb el seu pas serè i majestuós. Si la joventut s'hi girés d'esquena, negant-li el necessari suport, tornaria per a ella aquella època ominosa en la qual el treballador manual, l'intel·lectual, l'escriptor, el dependent, no eren altra cosa que uns objectes menyspreats, uns instruments, unes màquines productores en exclusiu benefici de la burgesia. La joventut tornaria a veure com saben forjar cadenes i grillons els monàrquics reaccionaris; veuria i sentiria en la pròpia carn com reblarien el ferro inquisidor els feixistes que no han perdut el verí i l'instint cavernari, ple d'hipocresia i traïció.

CARLES COSTAS ALVAREZ